מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולתרגל את עקרונות הלשון הבסיסיים שנלמדים במרכזונים מא׳ ועד ו׳
- לתרגל הבחנה בין זכר לנקבה, יחיד לרבים, ושימושים שונים של אותה מילה (פועל / שם / תואר)
- לתרגל כתיבה קצרה וברורה - פתיחת סיפור, סיכום או משפט עם דעה ונימוק
- לעבוד באופן עצמאי, לבדוק את עצמי לפי מפתח ולדעת באיזה נושא אני צריך/ה עוד תרגול

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א׳ – פרק 1 • צלילים, הברות וחרוזים – זיהוי צְלִיל פותח וסוגר

1. א – כדור
2. ב – מים
3. א – בית
4. א – שמש

חלק ב׳ – פרק 1 • צלילים, הברות וחרוזים – ספירת הֲבָרוֹת ומציאת חָרוּז

1. שתיים
2. שלוש
3. תרנגול
4. זית

חלק ג׳ – פרק 1 • צלילים, הברות וחרוזים – כתיבה ובדיקה

1. כל מילה שמתחילה בצליל /י/, למשל: ים, ירח, ילקוט
2. לדוגמה: יד (הברה אחת), אפרסק (שלוש הברות)

חלק ד׳ – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – זיהוי שורש

1. ב – לכולן אותו שורש כ.ת.ב
2. ב – בדרך כלל שלוש אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה
3. א – תלמיד
4. ב – שלוש

חלק ה׳ – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – השלמת מילים

1. כ.ת.ב
2. גדולה
3. מעניינים
4. טובות

חלק ו׳ – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – התאמה וכתיבה

1. 1 – ג (חכם)
2. 2 – ד (חכמה)
3. 3 – א (חכמים)
4. 4 – ב (חכמות)

חלק ז׳ – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – יישום בכתיבה

1. לדוגמה: כתב, כתיבה, הכתיב, כתובים
2. לדוגמה: הילדים הגדולים שיחקו בחצר

חלק ח׳ – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – זיהוי מונה וסודר

1. ב – כמה?
2. ב – איזה במקום?

חלק ט׳ – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – נכון או לא נכון

1. לא נכון – "שלוש" היא מספר מונה, היא עונה על השאלה כמה.
2. נכון – בזכר מוסיפים ה בסוף, בנקבה לא.

חלק י׳ – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – השלמת הצורה הנכונה

1. שלושה
2. שלוש
3. שלושה
4. שתי
5. שלישית

חלק י״א – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – התאמה וכתיבה

- 1 – ד (שלושה)
- 2 – ג (שלוש)
- 3 – א (הראשון)
- 4 – ו (הראשונה)
- 5 – ב (שני)
- 6 – ה (שתי)

חלק י״ב – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – זיהוי ושליפה

1. נכון – כותב היא צורת הווה ליחיד זכר, מתאימה לכל גוף זכר יחיד
2. לא נכון – צריך להתאים במין: ילדה חכמה

חלק י״ג – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – זיהוי ושליפה (המשך)

1. שיחקנו
2. מעניין

חלק י״ד – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – זיהוי ושליפה (המשך)

1. ג – עתיד

חלק ט״ו – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – תרגול ויישום

1. קוראת
2. ישחקו
3. רצו

חלק ט״ז – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – זיהוי והכרה

1. ג – 4
2. ב – שומר
3. ג – שומרות
4. ג – קורית עכשיו או תמיד

חלק י״ז – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – זיהוי בתוך משפט

1. נכון – לבינוני יש כוח כפול: הוא יכול לתאר פעולה בהווה, או לשמש כשם של בעל תפקיד או כתואר.
2. לא נכון – כאן ״השומר״ היא שם עצם - היא עונה על השאלה מי? ולא מה עושה.
3. נכון – כשהבינוני משמש שם עצם אפשר לרוב להוסיף לפניו ה׳ הידיעה.
4. לא נכון – יש מילים שזהות בכתיבתן בהווה ובעבר (כמו רץ/רצה), וההקשר הוא שקובע את הזמן.

חלק י״ח – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – יישום וכתיבה

1. שומר
2. רותחים
3. מה עושה
4. סופרת

חלק י״ט – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – הבחנה וכתיבה עצמאית

1. לדוגמה: נועה סופרת עד מאה (פועל). / הסופרת חתמה על הספר שלי (שם עצם).
2. לפי ההקשר - המילה ״אתמול״ מראה שמדובר בזמן עבר, למרות שהכתיב דומה לצורת הבינוני.
3. לדוגמה: ילד מחייך ישב על הספסל - ״ילד״ שם עצם, ״מחייך״ תואר.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מציין/ת פרק מסוים ומנמק/ת בדוגמה מהתרגול, לא רק נימוק כללי

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת למספר שיעורים - פרק אחד או שניים בכל פעם, בדומה למבנה הסבב של המרכזונים
- לתלמידים עולים כדאי להוסיף הסברים קצרים בעברית פשוטה ודוגמה מצוירת ליד כל תרגיל
- לתלמידי חנ״מ מומלץ לצמצם את מספר הפריטים בכל תרגיל ולהוסיף תמיכה חזותית, כמו בגרסאות החנ״מ של המרכזונים
- כדאי לשלב בדיקה עצמית בין הפרקים, כמו פס הבדיקה במרכזון, כדי לשמור על עבודה עצמאית והרגלי למידה טובים

חוברת תרגול – מרכזי למידה בלשון (יסודי)

מרכזי למידה בלשון – מכיתה א׳ עד ט׳

יסודי · רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – צלילים, הברות וחרוזים
2. פרק 2 – שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים
3. פרק 3 – שם המספר: מונה וסודר
4. פרק 4 – זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם
5. פרק 5 – צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר
6. פרק 6 – קריאה, כתיבה והבעת דעה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מרכזי למידה בלשון (יסודי)

חוברת התלמיד/ה **רגיל**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת תמצאו תרגילים לפי נושאים, מהקל אל המורכב. עבדו פרק אחרי פרק, ענו לבד תחילה ואחר כך בדקו מול המפתח או התייעצו עם חבר/ה. בסוף כל פרק יש שאלת בדיקה עצמית - ענו עליה בכנות כדי לדעת מה חזק אצלכם ומה כדאי לחזור עליו.

1 חלק א׳ – פרק 1 • צלילים, הברות וחרוזים – זיהוי צְלִיל פותח וסוגר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו מילה הצְלִיל הפותח הוא /כ/?

(א) כדור (ב) בית (ג) שולחן (ד) ילד

2. באיזו מילה הצְלִיל הפותח הוא /מ/?

(א) תפוח (ב) מים (ג) ספר (ד) דג

3. באיזו מילה הצְלִיל הסוגר (האחרון) הוא /ת/?

(א) בית (ב) כלב (ג) עץ (ד) יד

4. באיזו מילה הצְלִיל הפותח הוא /ש/?

(א) שמש (ב) גן (ג) פרח (ד) דלת

2 חלק ב׳ – פרק 1 • צלילים, הברות וחרוזים – ספירת הֲבָרוֹת ומציאת חָרוּז

השלימו את המילה החסרה.

1. במילה ׳כדור׳ יש _____ הֲבָרוֹת

2. במילה ׳בננה׳ יש _____ הֲבָרוֹת

3. מילה שמתחרזת עם ׳חתול׳ היא _____

4. מילה שמתחרזת עם ׳בית׳ היא _____

3 חלק ג׳ – פרק 1 • צלילים, הברות וחרוזים – כתיבה ובדיקה

ענו בקצרה.

1. כתבו שלוש מילים שמתחילות באותו צליל כמו המילה ׳ילד׳.

_____

_____

2. כתבו מילה אחת בת הֲבָרָה אחת ומילה אחת בת שלוש הֲבָרוֹת.

_____

_____

4 חלק ד' – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – זיהוי שורש

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המשותף למילים מכתב, כתובת וכותבת?

א) כולן שם עצם ב) לכולן אותו שורש כ.ת.ב ג) כולן בלשון רבים ד) כולן מתחילות באות כ

2. מהו שורש במילה?

א) רק האות הראשונה במילה ב) בדרך כלל שלוש אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה

ג) הניקוד של המילה ד) האות האחרונה במילה

3. איזו מילה שייכת למשפחת המילים של השורש ל.מ.ד?

א) תלמיד ב) ילד ג) שולחן ד) ספר

4. כמה אותיות יש בדרך כלל בשורש בעברית?

א) שתיים ב) שלוש ג) ארבע ד) חמש

5 חלק ה' – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. כתובת, כותבת ומכתב - כל המילים האלה מהשורש _____

2. ילד גדול, ילדה _____

3. ספר מעניין, ספרים _____

4. מורה טובה, מורות _____

6 חלק ו' – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – התאמה וכתיבה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ילד	___	**א.** חכמים
2. ילדה	___	**ב.** חכמות
3. ילדים	___	**ג.** חכם
4. ילדות	___	**ד.** חכמה

7 חלק ז' – פרק 2 • שורשים ומשפחות מילים, זכר ונקבה ויחיד ורבים – יישום בכתיבה

ענו בקצרה.

1. כתבו שתי מילים נוספות מהשורש כ.ת.ב (חוץ ממכתב, כתובת, כותבת)

2. כתבו משפט אחד עם שם עצם ברבים בזכר ושם תואר מתאים לו

_____

_____

8 חלק ח' – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – זיהוי מונה וסודר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. על איזו שאלה עונה מספר מונה?

א) מי? ב) כמה? ג) איפה? ד) איך?

2. על איזו שאלה עונה מספר סודר?

א) כמה? ב) איזה במקום? ג) מי? ד) מתי?

9 חלק ט' – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה "שלוש" היא מספר סודר.	☐	☐
2	בזכר המספר מ-3 עד 10 מסתיים לרוב באות ה, למשל שלושה וארבעה.	☐	☐

10 חלק י' – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – השלמת הצורה הנכונה

השלימו את המילה החסרה.

1. ראינו _____ ילדים בגן המשחקים.

2. בכיתה שלנו יש _____ ילדות חדשות.

3. קראתי _____ ספרים מעניינים השבוע.

4. קניתי _____ מחברות בצבעים שונים.

5. זאת הפעם ה _____ שאני מבקר/ת בבית הספר הזה.

11 חלק י"א – פרק 3 • שם המספר: מונה וסודר – התאמה וכתיבה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ילדים	___	**א.** הראשון
2. ילדות	___	**ב.** שני
3. המקום	___	**ג.** שלוש
4. הקבוצה	___	**ד.** שלושה
5. עפרונות	___	**ה.** שתי

6. מחברות	___	**1.** הראשונה

12 חלק י״ב – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – זיהוי ושליפה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה "כותב" יכולה להתאים גם לגוף "אני" וגם לגוף "הוא" (זכר יחיד)	☐	☐
2	הצירוף "ילדה חכם" הוא צירוף תקין	☐	☐

13 חלק י״ג – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – זיהוי ושליפה (המשך)

השלימו את המילה החסרה.

1. אתמול אנחנו _____ (לשחק) בחצר

2. ספר _____ (מעניין) נמצא על המדף

14 חלק י״ד – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – זיהוי ושליפה (המשך)

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה זמן נמצא הפועל "ילמד"?

א) עבר ב) הווה ג) עתיד ד) ציווי

15 חלק ט״ו – פרק 4 • זמנים וגופים, התאמת תואר לשם עצם – תרגול ויישום

השלימו את המילה החסרה.

1. היא _____ (לקרוא) ספר כל ערב

2. הם _____ (לשחק) מחר בחצר

3. אתמול הילדות _____ (לרוץ) במגרש

16 חלק ט״ז – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – זיהוי והכרה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה צורות יש לבינוני?

א) 2 ב) 3 ג) 4 ד) 5

2. מה הצורה הנכונה ליחיד זכר מהשורש שמ״ר?

א) שומרת ב) שומר ג) שומרים ד) שומרות

3. איזו מהבאות היא צורת רבות של הבינוני מהשורש שמ״ר?

א) שומרים ב) שומרת ג) שומרות ד) שומר

4. הבינוני מתאר בעיקר פעולה ש...

(א) קרתה אתמול (ב) תקרה מחר (ג) קורית עכשיו או תמיד (ד) לא קרתה מעולם

17 חלק י״ז – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – זיהוי בתוך משפט

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הבינוני יכול לשמש גם כפועל בהווה וגם כשם עצם או תואר.	☐	☐
2	במשפט ״השומר פתח את השער״ המילה ״שומר״ היא פועל בהווה.	☐	☐
3	אפשר להוסיף ה׳ הידיעה לבינוני כשהוא משמש שם של תפקיד, כמו ״השומר״ או ״המורה״.	☐	☐
4	המילה ״רץ״ תמיד מתארת פעולה שקורית עכשיו.	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – יישום וכתיבה

השלימו את המילה החסרה.

1. דניאל _____ על הצמחים בגינה (פועל בהווה, שורש שמ״ר).

2. בכוס יש מים _____ (תואר, שורש רת״ח).

3. שאלת הבדיקה שעוזרת לזהות פועל בהווה היא: האם המילה עונה על השאלה _____ ?

4. נועה _____ עד מאה בעזרת האצבעות (פועל בהווה, שורש ספ״ר).

19 חלק י״ט – פרק 5 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם ותואר – הבחנה וכתיבה עצמאית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שני משפטים עם המילה ״סופרת״: באחד היא תשמש פועל בהווה, ובשני היא תשמש שם עצם.

2. הסבירו איך אפשר לדעת אם המילה ״רצה״ במשפט ״אתמול מאיה רצה בפארק״ היא הווה או עבר.

3. כתבו משפט שבו מילה בבינוני משמשת תואר לשם עצם, וסמנו את שם העצם ואת התואר.

כרטיס יציאה

באיזה פרק הצלחתי הכי הרבה, ולמה אני חושב/ת כך?

איזו מילה אחת חדשה למדתי בחוברת, ומה פירושה?

יש נושא שעדיין קשה לי - אילו שני תרגילים כדאי לי לחזור עליהם?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀